

Privatinės teisės užduotis

2025 m. kovo 28 d.

Ieškovė BUAB „X“, atstovaujama nemokumo administratoriaus, ieškiniu prašė iš atsakovo A priteisti 35 000 Eur žalos atlyginimo ir 5 proc. metinių palūkanų už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo bei bylinėjimosi išlaidas. Ieškovė atsakovo civilinę atsakomybę grindė tuo, kad atsakovas, būdamas BUAB „X“ vadovas, laiku nesikreipė į teismą dėl bankroto bylos iškėlimo bendrovei.

Ieškovė nurodė, kad apygardos teismo 2024 m. rugsėjo 10 d. nutartimi BUAB „X“ iškelta bankroto byla. Nutartis dėl bankroto bylos iškėlimo įsiteisėjo 2024 m. rugsėjo 12 d. Juridinių asmenų registro duomenimis, atsakovas A nuo 2018 m. birželio 1 d. iki bankroto bylos iškėlimo ėjo bendrovės direktoriaus pareigas, taip pat buvo vienintelis akcininkas. Iš bendrovės balanso už 2023 m. matyti, kad bendrovės turtas 2021 m. sudarė 7000 Eur, o per vienerius metus mokėtinos sumos ir įsipareigojimai – 22 000 Eur. Visos bendrovės mokėtinos sumos ir įsipareigojimai sudarė 85 000 Eur. Tai, ieškovės vertinimu, rodo, kad 2021 m. bendrovės įsipareigojimai reikšmingai viršijo jos turtą, todėl vėliausiai 2021 m. gruodžio 31 d. įmonė tapo nemoki. 2021 m. duomenimis, bendrovė turėjo 85 000 Eur įsipareigojimų kreditoriams, o 2022 m. gruodžio 31 d. ši suma reikšmingai išaugo iki 107 000 Eur. Šiuo metu BUAB „X“ bankroto byloje patvirtinta 35 000 Eur kreditorių finansinių reikalavimų. Visi šie įsipareigojimai susidarė 2020-2021 m. laikotarpiu. Bendrovė neturi jokio turto, kuriuo galėtų atsiskaityti su kreditoriais.

Atsakovas su ieškiniu nesutiko, nurodė, kad nemokumo administratorius tapatina ieškovei padarytos žalos dydį su bankroto byloje patvirtintų kreditorių reikalavimų dydžiu, o tai neatitinka žalos apskaičiavimo taisyklių, nes žala turi būti apskaičiuojama remiantis realiais nuostoliais, kurie yra tiesiogiai susiję su vadovo veiksmais ir nėra tapatūs kreditorių reikalavimams bankroto byloje. Atsakovas nurodė, kad dėjo pastangas bendrovės finansinę būklę pagerinti, norėjo ją restruktūrizuoti, keisti veiklos pobūdį, tačiau to padaryti nepavyko. Atsakovas taip pat nurodė, kad nemokumo administratorius inicijavo jo atžvilgiu ikiteisminį tyrimą dėl aplaidaus buhalterinės apskaitos tvarkymo ir bendrovės turto iššvaistymo, tačiau apylinkės teismas jį išteisino, nes nenustatė, kad jis bendrovės buhalterinę apskaitą būtų vedęs netinkamai ar sąmoningai iššvaistęs bendrovės turtą. Atsakovo teigimu, išteisinamasis nuosprendis baudžiamojoje byloje patvirtina, kad jis tinkamai ėjo vadovo pareigas, todėl civilinė atsakomybė jam negali būti taikoma.

Bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme ieškovės nemokumo administratorius pateikė į bylą advokato, atstovavusio ieškovę teismo posėdžiuose, sąskaitas (už procesinių dokumentų rengimą, atstovavimą teismo posėdžiuose) ir prašė priteisti 4000 Eur išlaidų, advokato pagalbai apmokėti. Atsakovas nesutiko su tokiu ieškovės prašymu, nurodydamas, kad bylinėjimosi išlaidos yra neprotingai didelės, administratorius iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos nepateikė į bylą įrodymų, kad faktiškai atsiskaitė su advokatu, be to, advokato samdymas buvo perteklinis, nes administratorius gali bankrutuojančią bendrovę atstovauti pats.

1. Kokias pareigas turi vadovas bendrovės atžvilgiu? Kokie veiksmai laikytini šių pareigų pažeidimu? Kokias pareigas šiuo atveju (ne)pažeidė atsakovas?
2. Kokias šiuo atveju civilinės atsakomybės sąlygas turi įrodyti ieškovė? Įvertinkite atsakovo atsikirtimų į ieškinį (ne)pagrįstumą. Ar, Jūsų manymu, ieškovės ieškinyje yra pagrįstas? Atsakymą pagrįskite nurodant konkrečias teisės normas, susiejant su ginčo faktinėmis aplinkybėmis.

3. Kaip nustatoma žala (nuostoliai) reiškiant ieškinį buvusiam vadovui dėl bankroto bylos laiku neiškėlimo? Kokiais įrodymais turėtų būti grindžiamas žalos faktas ir dydis?
4. Kaip civiliniame procese vertinamas baudžiamojoje byloje priimtas nuosprendis ir jame nustatytos aplinkybės?
5. Kaip šioje situacijoje išspręsti bylinėjimosi išlaidų (ne)priteisimo klausimą? Atsakymą pagrįskite ir motyvuokite.

Egzaminuojamojo kodas _____
Baudžiamosios teisės ir proceso užduotis
2025 m. kovo 28 d.

Apylinkės teisme nagrinėjama baudžiamoji byla, kurioje A. kaltinamas pagal BK 309 straipsnio 1 dalį tuo, kad jis, tiksliai nenustatytu laiku, bet ne vėliau kaip 2020 m. sausio 10 d., turėdamas tikslą platinti, naudodamasis tyrimo metu nenustatytu įrenginiu, internetu, iš socialinio tinklo svetainės (adresas nurodytas) atsisiuntė į jam priklausančio kompiuterio standųjį diską pornografinio turinio dalykus, - elektronines bylas – 14 vaizdo įrašų su pornografinio turinio dalykais, - kuriuos, laikotarpiu nuo 2020 m. sausio 10 d. iki 2020 kovo 5 d., per susirašinėjimo programėlę (pavadinimas nurodytas), nusiuntė kitam tos pačios programėlės vartotojui. *Taip jis, turėdamas tikslą platinti, įgijo ir išplatino pornografinio turinio dalykus.*

Jis gi, kaltinamas pagal BK 309 straipsnio 2 dalį tuo, kad tiksliai nenustatytu laiku, bet ne vėliau kaip 2023 metų lapkričio mėn. 10 d. iš nenustatyto mobiliojo ryšio telefono į jam priklausančio kompiuterio standųjį diską perkėlė ne mažiau kaip 50 elektroninių bylų – 20 nuotraukų, kuriose vaizduojami nepilnamečiai vaikai nuo 14 iki 18 metų amžiaus, 20 nuotraukų, kuriose asmenys pateikiami kaip vaikai iki 18 metų amžiaus, 5 vaizdo įrašus, kuriuose vaizduojami nepilnamečiai vaikai nuo 14 iki 18 metų amžiaus ir 5 vaizdo įrašus, kuriuose asmenys pateikiami kaip vaikai iki 18 metų amžiaus, - su pornografinio turinio dalykais. *Taip jis įgijo ir laikė pornografinio turinio dalykus, kuriuose vaizduojamas vaikas arba asmuo, pateikiamas kaip vaikas.*

PROKURORAS prašo teismo kaltinamąjį A. pripažinti kaltu pagal BK 309 straipsnio 1 dalį ir 309 straipsnio 2 dalį; už kiekvieną nusikalstamą veiką paskirti laisvės atėmimo bausmę, atitinkamai bausmes subendrinti ir paskirti galutinę subendrintą realią laisvės atėmimo bausmę. Kaltinamajam taikomą kardomąją priemonę – 15 000 Eur užstatą, grąžinti užstato davėjai kaltinamojo motinai G., nesant pagrindo užstato davėjos į teismo depozitinę sąskaitą įmokėtą sumą panaudoti baudos (jeigu teismas nuspręstų skirti bausmę – baudą) sumokėjimui.

Byloje įrodyta, kad kaltinamasis A. įvykdė dvi pavienes nusikalstamas veikas, nustatytas skirtingose BK 309 straipsnio dalyse, kurios sudaro realiąją nusikalstamų veikų sutaptį, nes jų pobūdis, dalykas ir kt. veikų požymiai yra skirtingi. Nėra pagrindo kaltinamajam inkriminuotus veiksmus kvalifikuoti ir kaip vieną tęstinę veiką, nesant nustatytos vieningos tyčios. Kaip nustatyta iš paties kaltinamojo parodymų bei juos patvirtinančių kitų byloje surinktų ir ištirtų įrodymų, kaltinamasis A. ne tik disponavo skirtingais pornografijos dalykais (vaikų pornografiją vaizduojančios nuotraukos ir vaizdo įrašai buvo įgyti atsisiunčiant juos iš kito, nenustatyto asmens telefono ir laikomi nuteistojo kompiuterio standžiajame diske, o įgyti suaugusiųjų pornografiją sudarantys vaizdo įrašai buvo nusiųsti (išplatinti) kitam asmeniui), bet ir šie jam inkriminuoti nusikalstami veiksmai laiko atžvilgiu buvo ženkliai nutolę vienas nuo kito. Nustatyta, kad vaikų pornografija buvo įgyta ir laikyta daugiau kaip dešimt metų (kaltinamasis pripažino, kad jau nuo 2013 metų, įvairiais laikotarpiais, buvo atsisiuntęs ir laikė įvairių pornografinio turinio dalykų, taip pat ir vaikų pornografijos), tačiau sumanymas siųsti kitam asmeniui suaugusiųjų pornografinio turinio medžiagą kilo 2020 metais, kai kaltinime nurodytus vaizdo įrašus rado internetinėje svetainėje ir nutarė juos atsisiųsti bei jais pasidalinti su savo draugu.

GYNYBA prašo kaltinamojo A. veiksmus kvalifikuoti kaip vieną tęstinę nusikalstamą veiką arba dvi veikas, sudarančias idealiąją nusikalstamų veikų sutaptį ir kaltinamąjį atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą, perduodant jį laiduotojos G. atsakomybėn be užstato, nustatant vienerių metų šešių mėnesių laidavimo terminą.

Gynėjo vertinimu, kaltinamojo visi nusikalstami veiksmai buvo jo bendro sumanymo dalis. Kaltinamojo bendras tikslas buvo įsigyti ir laikyti pornografinio turinio dalykus, ir tik dalį jų išplatinti, neišskiriant jų turinio. Todėl tik nusikalstamos veikos dalyko ypatumai, lemiantys kvalifikuotą nusikalstamos veikos sudėtį, savaime neužkerta kelio veiką kvalifikuoti kaip tęstinę. Pasak gynėjo, abi kaltinamajam A. inkriminuotos nusikalstamos veikos padarytos tuo pačiu metu, inkriminuotu laikotarpiu pornografinio turinio medžiaga buvo ne tik išplatinta, bet ir įsigyta, nes byloje nustatyta, kad perkelti visas elektronines bylas buvo perkelta ir pornografinio turinio medžiaga, kurios dalis buvo susijusi su pornografinio turinio dalykais, kuriuose vaizduojamas vaikas arba asmuo, pateikiamas kaip vaikas. Todėl tiek pornografinio turinio medžiagos įgijimas ir jos platinimas, tiek elektroninių bylų perkėlimas (įgijimas ir laikymas) iš telefono į kompiuterį kvalifikuotini kaip tęstinė veika arba galėtų būti vertinami, kaip nusikalstamų veikų idealioji sutaptis.

Be kita ko, gynėjas teigia, kad kaltinamojo veiksmus kvalifikavus kaip tęstinę nusikalstamą veiką, ar kaip veikas, sudarančias idealiąją sutaptį, atsiranda pagrindas kaltinamąjį atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės ir perduoti jį motinai pagal laidavimą, taikant BK 40 straipsnio nuostatas (pirmą kartą teisiamas, dirba, visiškai pripažino kaltę ir nuoširdžiai gailisi, nusikalstamais veiksmais nepadaryta žala, tai leidžia pagrįstai manyti, kad jis laikysis įstatymų ir nedarys naujų nusikalstamų veikų).

Gynyba teikia teismui ir alternatyvų prašymą – teismui byloje nenustačius pagrindo kaltinamąjį atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą, jam skirti su laisvės atėmimu nesusijusią bausmę – baudą ir už kaltinamąjį jo motinos G. sumokėtą 15 000 Eurų užstatą panaudoti teismo nuosprendžiu jam paskirtai baudai sumokėti, o užstato sumą, likusią padengus baudos mokėjimą, grąžinti užstato davėjai G.

Klausimai:

1. Vadovaudamiesi BK normomis, kvalifikuokite kaltinamojo nusikalstamus veiksmus. Išdėstykite išsamius jūsų pateikto nusikalstamos veikos teisinio vertinimo motyvus, kartu aptardami idealiosios bei realios nusikalstamos veikos sutapties požymius.
2. Teismui kaltinamąjį pripažinus kaltu pagal BK 309 straipsnio 1 ir 2 dalį, koks paskirtų bausmių bendrinimo būdas turėtų būti taikomas ir kodėl? Vadovaudamiesi baudžiamojo įstatymo, reglamentuojančio bausmių skyrimą už kelias nusikalstamas veikas, taisyklėmis, paskirkite kaltinamajam bausmę.
3. Ar nagrinėjamu atveju tenkintinas gynybos prašymas atleisti kaltinamąjį nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą? Atsakymą pagrįskite BK nuostatomis, aptardami atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą taikymą.
4. Ar kaltinamajam teismo nuosprendžiu paskyrus su laisvės atėmimu nesusijusią bausmę – baudą, užstato davėjos (motinos) už kaltinamąjį sumokėta užstato suma gali būti panaudota baudai sumokėti? Išdėstykite išsamius jūsų pateikto atsakymo argumentus, vadovaudamiesi BPK nuostatomis.